

ความหมายและค่านิยมในการตั้งชื่อสกุลไทยมหามงคลของกรมการปกครอง
พ.ศ. 2563

Implication and Social Value of the Selection on Thai Auspicious
Family Name (Thai Maha Mongkol) Provided by Department of
Provincial Administration in 2020

ณัฐภรณ์ แซ่ไคว่* มุจลินทร์ ลักษณะวงษ์

Nutthaporn Sakow,* Mudjalin Luksanawong

นักศึกษาศาสาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*

Thai program student Faculty of Humanities and Social Sciences Mahasarakham University

อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม²

Lecturer of Thai Prpgram Faculty of Humanities and Social Sciences Mahasarakham University

nuttaporn929@gmail.com*

Received: October 6, 2021

Revised: October 28, 2021

Accepted: February 10, 2022

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมายและค่านิยมในการตั้งชื่อสกุลไทยมหามงคลของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 จำนวน 1,010 นามสกุล โดยรวบรวมข้อมูลจากบัญชีรายชื่อสกุลไทยมหามงคลที่กรมการปกครองเปิดให้จองออนไลน์ใน พ.ศ. 2563 แล้วนำมาวิเคราะห์ความหมายโดยวิธีการแยกหน่วยศัพท์และจำแนกค่าความถี่และร้อยละ

ผลการศึกษาชื่อสกุลไทยมหามงคลของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 ในด้านความหมาย พบความหมาย 10 กลุ่มความหมาย ได้แก่ ความหมายเกี่ยวกับความดีงามรุ่งเรือง มากที่สุด รองลงมาคือ ความหมายเกี่ยวกับคุณสมบัติ ความหมายเกี่ยวกับมนุษย์และวงศ์ตระกูล ความหมายเกี่ยวกับเกียรติยศ อำนาจ ความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สิน เงินทอง ความหมายเกี่ยวกับความสุขและความรัก ความหมายเกี่ยวกับอวัยวะและกริยาอาการของมนุษย์ ความหมายเกี่ยวกับความเชื่อและศาสนา ความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ความหมายเกี่ยวกับลำดับและจำนวนตามลำดับ ด้านค่านิยม พบ 4 ลักษณะ ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งที่พึงปรารถนาในชีวิตมากที่สุด รองลงมาคือ ค่านิยมเกี่ยวกับมนุษย์และคุณสมบัติ ค่านิยมเกี่ยวกับความเชื่อและศาสนา และค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ: ความหมาย ค่านิยม ชื่อสกุลไทยมหามงคล

Abstract

The study aimed to examine the meanings and values in selecting and using 1010 auspicious Thai family names provided by the Department of Administration in 2020, and analyze the names under study by means of lexical units, frequency and percentage.

The study found that the auspicious family names provided by the Administrative Department in 2020 had ten different groups of meanings: goodness and prosperity at the highest level, qualifications, humans and families, honors and powers, property and money, happiness and love, human organs and manners, beliefs and religions, nature and environments, order and numbers. The values were found in four aspects: on the desirable things in life, followed by the values on humans and their attributes, on beliefs and religions, and on the environments.

Keywords: Meanings, Values, Auspicious Thai Family names.

บทนำ

ชื่อและชื่อสกุลเป็นสิ่งสำคัญในการระบุตัวตนของบุคคล กล่าวคือ ชื่อของบุคคล ทำให้ทราบว่าบุคคลนั้นเป็นใคร ส่วนชื่อสกุลทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ทางเชื้อสายเผ่าพันธุ์หรือวงศ์ตระกูลของบุคคลนั้น ชื่อสกุลจึงมีความสำคัญในแง่ที่ว่าช่วยจำแนกตัวตนของบุคคลให้ชัดเจน เนื่องจากการใช้ชื่อเรียกขานเพียงอย่างเดียวอาจเกิดปัญหาการมีชื่อที่ซ้ำซ้อนกันและนำไปสู่ความสับสนได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีชื่อสกุลกำกับด้วยจึงจะสามารถจำแนกบุคคลได้อย่างชัดเจน

จากเกณฑ์ในการตั้งชื่อสกุลตามพระราชบัญญัติขนานนามสกุล พ.ศ. 2456 จะเห็นได้ว่า ชื่อสกุลนอกจากจะบอกความสัมพันธ์ทางเชื้อสายของบุคคลผู้ใช้แล้วยังทำให้ทราบถึงภูมิลำเนา การประกอบอาชีพ ประเทศถิ่นฐานเดิม และเชื้อชาติเดิม ของผู้ใช้ชื่อสกุลได้ เช่น ชื่อสกุล “เดชคุ้ม” มาจากชื่อของปู่และพ่อ ชื่อสกุล “บางขุนพรหม” มาจากภูมิลำเนา ชื่อสกุล “ช่างทอง” มาจากการประกอบอาชีพ ชื่อสกุล “ชาวเวียง” มาจากถิ่นฐานเดิมของบรรพบุรุษที่มาจากเวียงจันทน์ เป็นต้น (จมีนอมรตรุณารักษ์, 2524 อ้างถึงในพรทิพย์ ครามจันทิก, 2558)

ในสังคมไทย คนไทยได้ให้ความสำคัญกับชื่อบุคคล และชื่อสกุลมาก เพราะมีความเชื่อว่าชื่อไม่ได้เป็นเพียงสิ่งที่สมมติขึ้นมาเพื่อใช้เรียกขานกันเพียงเท่านั้น แต่ชื่อนั้นมีความสำคัญกับบุคคลอย่างยิ่ง ชื่อที่ดีและเป็นสิริมงคลจะทำให้เจ้าของชื่อมีชีวิตที่ดีตามไปด้วย หากมีผู้คนเรียกขานก็จะเกิดความเป็นสิริมงคลเพิ่มขึ้นแก่เจ้าตัวตามชื่อที่เรียก ในทางกลับกันชื่อที่ไม่ดีเป็นกาลกิณีก่อผลให้เจ้าของชื่อมีแต่ความทุกข์และอาจส่งผลแก่ชีวิตได้ (สมชาย สำเนียงงาม, 2546) นอกจากนี้ยังจะสังเกตเห็นได้ว่าคนไทยในปัจจุบันมักนิยมเปลี่ยนชื่อกันมากขึ้นอีกด้วย ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องนี้เอาไว้ว่า บุคคลที่มีชื่ออันไม่สมควรมีความหมายในทางไม่ดี ไม่เป็นสิริมงคล มักจะทำให้ใช้ชีวิตไม่ราบรื่น ไม่เจริญเท่าที่ควร ประสบแต่ความทุกข์ยาก อีกทั้งยังเชื่อว่าอีกสาเหตุหนึ่งมาจากการใช้ชื่อไม่เหมาะสมกับเจ้าตัว เป็นชื่อที่ไม่มงคล ดังนั้นหากเปลี่ยนชื่อใหม่ที่ดี มีความเป็นสิริมงคลแล้ว ก็อาจจะทำให้ชีวิตดีขึ้นได้

ปัจจุบันคนไทยมีความเชื่อและตระหนักในเรื่องรูปคำที่แสดงความเป็นสิริมงคลและกาลกิณียิ่งขึ้น โดยจะเห็นได้จากความนิยมในการเปลี่ยนจากชื่อให้มีความหมายเป็นมงคลและเลี่ยงอักษรกาลกิณี (สมชาย

สำเนียงงาม, 2545) ความเชื่อนี้ได้ขยายขอบเขตมาถึงการเปลี่ยนชื่อสกุลเพื่อความเป็นสิริมงคลด้วย เดิมคนที่เปลี่ยนชื่อหรือชื่อสกุลนั้นจะต้องไปปรึกษาผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านโหราศาสตร์ในการคำนวณหาชื่อที่เหมาะสมตามวัน เดือน ปีเกิด เพื่อให้เหมาะสมกับดวงชะตาของแต่ละบุคคล

การเปลี่ยนชื่อและชื่อสกุลในปัจจุบันมีความสะดวกมากยิ่งขึ้นเนื่องจากมีคู่มือการตั้งชื่อนามสกุลวางจำหน่ายอย่างแพร่หลาย จากการรายงานของกรมการปกครองในเว็บไซต์ผู้จัดการออนไลน์ พบว่า ผู้ที่มาขอเปลี่ยนนามสกุลจำนวนมากกว่าครั้งนั้น เป็นคนที่เคยใช้แซ่เป็นนามสกุลมาก่อน หรือบางรายมีนามสกุลสั้นไม่ไพเราะ หรือมีความหมายไม่เป็นสิริมงคล โดยทั่วไปนามสกุลพระราชทานของกรมการปกครองเป็นนามสกุลที่มีความหมายไปในทางที่ดี เป็นสิริมงคล (กรมการปกครอง, 2547) รวมไปถึงในปี 2563 หน่วยงานราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงชื่อและชื่อสกุลของคนไทยอย่างสำนักบริหารงานทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้เปิดให้บริการจองชื่อสกุลไทยมหางคลที่ตั้งและผ่านพิธีการอธิฐานจิตจากเกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียงของประเทศไทย จำนวน 1,010 นามสกุล โดยเปิดให้จองตั้งแต่ 19-29 ธันวาคม 2563 เป็นปรากฏการณ์ครั้งใหม่ที่ผู้คนให้ความนิยมในการเปลี่ยนนามสกุลเป็นอย่างมาก สังเกตได้จากการจับจองนามสกุลไทยมหางคลในปี 2563 ที่มีลงทะเบียนจองหมดภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว ซึ่งชื่อสกุลไทยมหางคลของกรมการปกครอง เป็นชื่อสกุลที่มีความแปลกใหม่ มีความหมายไปในทางที่ดีเป็นสิริมงคล เพื่อให้บุคคลที่สนใจเลือกความหมายได้หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นความหมายที่บ่งบอกถึงคุณลักษณะของคนดีที่มีคุณภาพในสังคม เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ มีความเจริญรุ่งเรือง ตลอดจนคุณสมบัติด้านความสวยความงาม เช่น ชื่อสกุล “กนกวิมลสิทธิ” เป็นชื่อสกุลที่ประกอบด้วยจำนวนพยางค์ 5 พยางค์ หมายถึง “มีความดีจุดทองคำบริสุทธิ” สะท้อนค่านิยมของสังคมไทยเกี่ยวกับความดีงามและความเจริญรุ่งเรือง เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษา ความหมายและค่านิยมที่สะท้อนจากการตั้งชื่อสกุลไทยมหางคลของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 เพื่อแสดงให้เห็นถึงลักษณะทางภาษาด้านความหมายของนามสกุลที่สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมหรือสิ่งที่คนในสังคมไทยปัจจุบันพึงปรารถนาจะได้รับ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความหมายของชื่อสกุลไทยมหางคลของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563
2. เพื่อศึกษาค่านิยมที่สะท้อนจากชื่อสกุลไทยมหางคลของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชาตบุษย์ นิละรัตนานนท์ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง “ลักษณะภาษาในชื่อสกุลประทานโดยสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก” ผลการศึกษาพบชื่อสกุลที่มีจำนวน 5 พยางค์มากที่สุด ในด้านการสร้างคำ พบการสร้างคำด้วยวิธีการประสมคำเป็นจำนวนมากที่สุด สำหรับที่มาของภาษาที่นำมาใช้ในการตั้งชื่อสกุลมากที่สุดคือ ภาษาบาลี-สันสกฤต ส่วนความหมายที่ใช้ในการตั้งชื่อสกุล พบความหมายหลักทั้งหมด 15 ประเภท โดยปรากฏความหมายหลัก 4 อันดับแรก คือ ความเจริญรุ่งเรือง คุณสมบัติ ความมั่งคั่งทางวัตถุ ความร่ำรวย ความอุดมสมบูรณ์ และความสุข ความรัก ตามลำดับ ในการเปรียบเทียบค่านิยมที่สะท้อนจากความหมายของชื่อสกุล พบว่าชื่อสกุลประทานโดยสมเด็จพระสังฆราชฯ ให้ความหมายซึ่งสะท้อนค่านิยมในด้านความเจริญรุ่งเรืองมากที่สุด ในขณะที่นามสกุลพระราชทานในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวใช้ความหมายซึ่งสะท้อนค่านิยมในด้านความสุขและความรักมากที่สุด เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาเรื่องชื่อสกุลของบุคคล ผู้ศึกษาจึงได้นำเกณฑ์การวิเคราะห์ทางด้านความหมายมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาความหมายในการตั้งชื่อสกุลไทยมหางคลของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563

นฤมล รัตน์อ่อน (2554) ได้ศึกษาเรื่อง “ความหมาย ความเชื่อ และค่านิยมที่สะท้อนจากการตั้งชื่อนักเรียน ตำบลท่าช้างคลอง จังหวัดเลย” ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มความหมายของชื่อนักเรียนมีจำนวน 16 กลุ่มความหมาย โดยกลุ่มที่มีความถี่มากที่สุด คือ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับความดีงามและความเจริญรุ่งเรือง แบ่งตามกลุ่มความหมายได้ 16 กลุ่มความหมาย โดยกลุ่มความหมายเกี่ยวกับเกียรติยศและอำนาจ ปรากฏมากที่สุด ส่วนความหมายของชื่อนักเรียนหญิงแบ่งตามกลุ่มความหมายได้ 14 กลุ่มความหมาย โดยกลุ่มความหมายเกี่ยวกับความดีงามและความเจริญรุ่งเรืองปรากฏมากที่สุด โครงสร้างของชื่อพบว่ามีจำนวนตั้งแต่ 1-3 หน่วยศัพท์ โดยชื่อ 2 หน่วยศัพท์ปรากฏมากที่สุด ด้านความเชื่อที่สะท้อนจากชื่อนักเรียน ปรากฏ 9 ประการ พบความดีงามและความเจริญรุ่งเรืองมากที่สุด ส่วนค่านิยมที่สะท้อนจากการตั้งชื่อนักเรียนพบว่าเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ปรารถนาในชีวิตมากที่สุด เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาการตั้งชื่อของบุคคล ผู้ศึกษาจึงได้นำเกณฑ์การวิเคราะห์ค่านิยมมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาค่านิยมที่สะท้อนจากชื่อสกุลไทยมหายศของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563

กรอบแนวคิดการศึกษา

1. ด้านความหมายของชื่อสกุลไทยมหายศ ผู้ศึกษาใช้กรอบแนวคิดของ ชาตบุษย์ นิละรัตนานนท์ (2549) ดังนี้

- 1.1 ความหมายเกี่ยวกับความเจริญรุ่งเรือง
- 1.2 ความหมายเกี่ยวกับคุณสมบัติ
- 1.3 ความหมายเกี่ยวกับความมั่งคั่งทางวัตถุ ความร่ำรวย และความอุดมสมบูรณ์
- 1.4 ความหมายเกี่ยวกับความสุข และความรัก
- 1.5 ความหมายเกี่ยวกับรูปร่างและอวัยวะ
- 1.6 ความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัว และปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ
- 1.7 ความหมายเกี่ยวกับความเชื่อและศาสนา
- 1.8 ความหมายเกี่ยวกับอากัปกริยา กิริยาอาการ และท่าทางของมนุษย์
- 1.9 ความหมายเกี่ยวกับเชื้อสาย วงศ์ตระกูล และบุคคลในวงศ์ตระกูล
- 1.10 ความหมายเกี่ยวกับคุณลักษณะ และสภาพ
- 1.11 ความหมายเกี่ยวกับนามธรรม
- 1.12 ความหมายเกี่ยวกับสถานที่ และอาณาบริเวณ
- 1.13 ความหมายเกี่ยวกับชีวิต ตัวตน กลุ่มคน และการดำรงอยู่
- 1.14 ความหมายเกี่ยวกับลำดับและจำนวน
- 1.15 ความหมายเกี่ยวกับสี

2. ด้านค่านิยมที่สะท้อนจากชื่อสกุลไทยมหายศ ผู้ศึกษาใช้กรอบแนวคิด ของ นฤมล รัตน์อ่อน (2554) ดังนี้

- 2.1 ค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งที่ปรารถนาในชีวิต
 - 2.1.1 เกียรติยศ และอำนาจ
 - 2.1.2 ความดีงามและความเจริญรุ่งเรือง
 - 2.1.3 ความรู้ ความสามารถ
 - 2.1.4 ความมั่งคั่ง ร่ำรวย
 - 2.1.5 สุข
 - 2.1.6 การดำรงอยู่

- 2.2 คำนิยมเกี่ยวกับมนุษย์และวงศ์ตระกูล
- 2.3 คำนิยมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
- 2.4 คำนิยมเกี่ยวกับลักษณะและคุณสมบัติ

วิธีดำเนินการศึกษา

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1.1 ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากบัญชีรายชื่อสกุลไทยมหางคด ที่กรมการปกครองเปิดให้จองออนไลน์ใน พ.ศ. 2563 มาทำการวิเคราะห์จำนวน 1,010 นามสกุล
- 1.2 ผู้ศึกษาศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดหัวข้อการศึกษา กำหนดข้อมูล และแนวทางในการศึกษาความหมายและค่านิยมในการตั้งชื่อสกุลไทยมหางคดของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 โดยจำแนกการรวบรวมข้อมูลเอกสารและงานวิจัยดังต่อไปนี้
 - 1.2.1 รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหมายและค่านิยม
 - 1.2.2 รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตั้งชื่อบุคคลและนามสกุล

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษานำข้อมูลรายชื่อนามสกุลไทยมหางคดของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 จำนวน 1,010 นามสกุล มาทำการวิเคราะห์ความหมายและค่านิยม โดยมีวิธีการจำแนกหน่วยศัพท์ความหมายและค่านิยมของนามสกุลเป็นค่าความถี่และร้อยละ

ผลการศึกษา

จากการศึกษาความหมายและค่านิยมในการตั้งชื่อสกุลไทยมหางคดของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 จำนวน 1,010 นามสกุล สรุปผลได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความหมายของชื่อสกุลไทยมหางคดของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563

จากการศึกษาความหมายของชื่อสกุลไทยมหางคดของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 จำนวน 1,010 นามสกุล พบความหมายของชื่อสกุล 10 ลักษณะ ได้แก่ ความหมายเกี่ยวกับความดีงามรุ่งเรือง ความหมายเกี่ยวกับคุณสมบัติของมนุษย์ ความหมายเกี่ยวกับบุคคลและวงศ์ตระกูล ความหมายเกี่ยวกับเกียรติยศ อำนาจ ความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สิน เงินทอง ความหมายเกี่ยวกับความสุขและความรัก ความหมายเกี่ยวกับอวัยวะและกริยาอาการของมนุษย์ ความหมายเกี่ยวกับความเชื่อและศาสนา ความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ความหมายเกี่ยวกับลำดับและจำนวน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ความหมายเกี่ยวกับความดีงามรุ่งเรือง หมายถึง นามสกุลที่มีหน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับความดีงาม ความเจริญ ความสว่างโชติช่วง รุ่งเรือง โชคดี ความเป็นเลิศ วิเศษ ประเสริฐยิ่งที่สุด ความยินดี มั่นคง อารมณ์ดี คำจูน ผลการศึกษาพบ จำนวน 747 แห่ง (ร้อยละ 30.27) เช่น งามจิตต์พรพงศ์ (อันเป็นตระกูลที่ดีงาม, มีจิตใจดีงาม) ขจรมงคลนาม (อันเป็นนามที่มีสิริมงคลเลื่องลือ) ฉลวยศรีกุล (ตระกูลอันมีความเจริญรุ่งเรืองดั่งงาม) โชติวัตรวิศรุต (มีเกียรติยศชื่อเสียงรุ่งโรจน์) กุลบรรจกิจ (ตระกูลผู้มีกิจเป็นเลิศ) ขวัญชัยวิเศษ (ผู้ชนะด้วยกำลังใจอันวิเศษ) จิระโชคโกศล (ผู้มีที่ยั่งยืนด้วยความดี)

1.2 ความหมายเกี่ยวกับคุณสมบัติ หมายถึง นามสกุลที่มีหน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ ความสวยงาม สง่างาม การเสียสละหรือการให้ ความเมตตา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความอ่อนน้อม ความเคารพ ความสุภาพ ความบริสุทธิ์ ความกตัญญู และความซื่อสัตย์จงรักภักดี ความมี

ระเบียบวินัย แนวทาง และการเป็นแบบอย่าง ความกล้าหาญ อดทน ความขยันหมั่นเพียรและความตั้งใจ ความอดทนอดกลั้น ความถูกต้องเหมาะสม ความคิด คุณลักษณะและสภาพ ผลการศึกษาพบ จำนวน 457 แห่ง (ร้อยละ 18.52) เช่น กุศทินพุดิเมธ (ให้ความแหลมคมเจริญด้วยปัญญา) ขวัญมนัสโพธิกร (ขวัญใจผู้สร้างความรู้) โฉมเฉลาพิทยากร (อันเป็นหน่อเนื้อที่มีความงดงาม) เขมทัตกุล (ตระกูลผู้ให้ความเกษม) คุณาวรทัต (ผู้ที่ประเสริฐในด้านการให้และเกื้อกูล) เทิดนิชาภัทร (บริสุทธิ์และตั้งมานำเชิดชู) ชันติบริสุทธิ์ (ผู้มีความบริสุทธิ์ เข้มแข็ง อดทน) ณัชพลภักดี (นักปราชญ์ผู้มีความซื่อสัตย์) ชนะตันติกุล (ต้นแบบแห่งความดีงาม) ขวัญเมืองธัญญา (กล้าหาญเป็นมิ่งขวัญแห่งเมือง) ชัยวิริยะจิตต์ (มีชัยชนะและมีความเพียรพยายามดีเลิศ) ภิษมาโกศล (ฉลาดมีความอดทนอดกลั้น) ฉภากรปัญญา (มีความงดงามอันเหมาะสม) เจตสุภากุล (ตระกูลผู้มีความคิดดีงาม) ขวชัยรัฐภาส (มีชัยชนะอย่างรวดเร็วดุจแสงสว่างของประเทศ)

1.3 ความหมายเกี่ยวกับบุคคลและวงศ์ตระกูล หมายถึง นามสกุลที่มีหน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับวงศ์ตระกูล และความสัมพันธ์ทางเชื้อสาย บุคคลในวงศ์ตระกูล อาชีพ หรือผู้ทำ (ในด้านการประกอบอาชีพของมนุษย์) ผลการศึกษาพบ จำนวน 412 แห่ง (ร้อยละ 16.71) เช่น พงศ์กันต์ศักดิ์ (ตระกูลที่มีเกียรติฐานที่น่ายินดี) พันธุ์นิชาภา (ตระกูลผู้บริสุทธิ์และรุ่งเรือง) พิมพวงศ์สมุทร (ตระกูลผู้เกี่ยวข้องกับทะเล) อรุทพพางกูร (เชื้อสายที่มีทรัพย์มาก) ชนนิตบุตร (บุตรที่เกิดมาเพื่อมารดา) ชัญญานุชกุล (น้องสาวผู้ประเสริฐ) ตันยภมณียา (ลูกชายที่น่าปรารถนา) ชินแสตระกูล (ตระกูลหมอ ครู) กิตติกิจพานิชย์ (ผู้ทำการค้ามีความมั่นคง)

1.4 ความหมายเกี่ยวกับเกียรติยศ อำนาจ หมายถึง นามสกุลที่มีหน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับเกียรติยศชื่อเสียง การยกย่องสรรเสริญ และความโด่งดังกึกก้อง อำนาจยศฐาบรรดาศักดิ์ ความเป็นใหญ่ พลเอกกำลัง และสงคราม ชัยชนะ และความสำเร็จ ผลการศึกษาพบจำนวน 228 แห่ง (ร้อยละ 9.25) เช่น คงทวีเกียรติ (ผู้รักษาเกียรติที่ดีอันเป็นมงคล) โฆษิตตระกูล (ตระกูลอันมีชื่อเสียงโด่งดังยิ่งใหญ่ดังาม) เจริญนพคุณเดช (ผู้มีความเจริญ มีอำนาจที่บริสุทธิ์) คณิศรณวัศ (มีอำนาจของตัวเองและเป็นใหญ่ในหมู่คณะ) คีตกานต์พิรพล (บทกลอนที่ขับร้องมีพลัง) ชนะชัยพิทักษ์ (ชัยชนะแห่งการรักษา) ณัฐสิทธิ์วิรัชชัย (ความสำเร็จของนักปราชญ์มีชัยในความสามารถ)

1.5 ความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สิน เงินทอง หมายถึง นามสกุลที่มีหน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินสมบัติ ความร่ำรวย ผลประโยชน์ มูลค่า แร่ธาตุ และอัญมณี ความอุดมสมบูรณ์ การสะสม บ่อเกิด เครื่องอุปโภคบริโภค สิ่งของเครื่องใช้ การเพิ่มขึ้น จำนวนมาก กว้างขวาง ใหญ่โต ผลการศึกษาพบจำนวน 222 แห่ง (ร้อยละ 8.99) เช่น ธนัญญโรทัย (รุ่งเรืองทรัพย์สินสมบัติ) ธนสุชารัตน์ (มีสมบัติอันเป็นสิ่งที่มีค่า) ภฤศพลพัชร์ (มีกำลังกล้าแกร่งดุจเพชร) โกโคโยไพบุลย์ (เปี่ยมด้วยทรัพย์สินสมบัติ) โภคธนบูรณ์ (เต็มไปด้วยทรัพย์สินสมบัติ) ขวาร์ตน์ธิดาภา (มั่งคั่งอันล้ำค่ามีรัศมีมั่นคง รุ่งเรือง) พิชาธัชธรรม (ผู้มีความรู้และมีคุณความเป็นธัญยทิพย์ดา (มีความมั่นคงมากยิ่งขึ้น) ชัยสิทธิ์อนันต์ (อันอุดมด้วยความสำเร็จด้วยชัยชนะ) ภูณพรสุวิทวัส (ฉลาดดียอดเยี่ยมดุจทอง)

1.6 ความหมายเกี่ยวกับความสุขและความรัก หมายถึง นามสกุลที่มีหน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับความสุข ความยินดี ความรัก สิ่งอันเป็นที่รัก และความปรารถนา ความสงบ สันติ ความสัมพันธ์ สนิทสนม ผลการศึกษาพบ จำนวน 153 แห่ง (ร้อยละ 6.21) เช่น เขมจิราพันธ์ (มีความปลอดภัยและความสุขตลอดกาล) เขมชาติกุลชา (ตระกูลมั่งคั่งมีความสุขสบายใจ) กมลกานต์ (ผู้เป็นที่รักในหัวใจ) จอมขวัญปิยวรา (ผู้เป็นมิ่งขวัญอย่างยอดเยี่ยม เป็นที่รัก และประเสริฐ) พิพัฒน์สันต์ฤทัย (ความเจริญแห่งผู้มีใจสงบ) ภูสณัฐสมธา (อันมีสติปัญญาสามารถดีและมีความสุข) ฉันทน์พิชชาติดา (คุณวิเศษผูกพันด้วยความพอใจ)

1.7 ความหมายเกี่ยวกับอวัยวะและกิริยาอาการของมนุษย์ หมายถึง นามสกุลที่มีหน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับรูปร่างและอวัยวะในร่างกาย กิริยาอาการ และท่าทางของมนุษย์ และการประพจน์ปฏิบัติผลการศึกษาพบ จำนวน 84 แห่ง (ร้อยละ 3.41) เช่น ประกายโลจน์ (ผู้มีดวงตาเปล่งประกาย) อวิพองพรรณ (ผู้มีผิวขาวงดงาม) พริ้มอาภา (ยิ้มอย่างมีศรีมีความงาม) กตัญญอนุวัติ (ประพจน์และปฏิบัติตามแนวทางอันดี)

1.8 ความหมายเกี่ยวกับความเชื่อและศาสนา หมายถึง นามสกุลที่มีหน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้า เทวดา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และสวรรค์ ความเชื่อในพระพุทธศาสนา บุญ กรรม โชคลาง ฤกษ์ยาม ผลการศึกษาพบ จำนวน 78 แห่ง (ร้อยละ 3.16) เช่น ทตสรวงธิรมน (สวรรค์ประทานมาให้มีจุดมั่นคง) ธวัชปญญาคม (อานภาพแห่งบุญที่รุ่งโรจน์) ศิรวินสุภัสสร (รุ่งเรืองงดงามยิ่งดังพระอินทร์) ปทุมสายสวรรค์ (ดอกบัวจากสวรรค์) โชคหนุนนำ (อันเป็นผู้มีโชคสนับสนุนตลอดกาล)

1.9 ความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติและสภาพแวดล้อม หมายถึง นามสกุลที่มีหน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับธาตุทั้ง 4 ดวงดาว ท้องฟ้า เมฆ พืช ป่าไม้ สัตว์ สถานที่ ชื่อสถานที่ เวลาผลการศึกษาพบ จำนวน 72 แห่ง (ร้อยละ 2.91) เช่น จิตขลวาลัย (ผู้มีจิตใจงดงามดังสายน้ำ) จันทร์ขจีกุล (ตระกูลแห่งความงดงามดังดวงจันทร์) งามนภัส (ท้องฟ้าที่งดงาม) บุปผาลาวณย์ (ดอกไม้ชนิดหนึ่งที่มีความงามเป็นเลิศ) คีตกานาพนา (เสียงเพลงบันลือในพงไพร) ณัฐวสาสิงหบดี (นักปราชญ์มีอำนาจดุจราชสีห์ผู้เป็นใหญ่) ณรงค์รัฐนนท์ (ตระกูลนักสู้ผู้เป็นที่ยินดีของประเทศ) ดั่งอรุณฉาย (ราวกับแสงพระอาทิตย์ยามเช้า)

1.10 ความหมายเกี่ยวกับลำดับและจำนวน หมายถึง นามสกุลที่มีหน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับลำดับและจำนวน ผลการศึกษาพบ จำนวน 14 แห่ง (ร้อยละ 0.57) เช่น ณัฐทศพัฒน์ (ตระกูลนักปราชญ์ผู้มีความเจริญสืบประการ) ด่าเกิงไตรศรี (ผู้มีความรุ่งเรืองและเจริญดีงามทั้งสามประการ) จตุพรเกษม (มีพรที่ประเสริฐ 4 ประการและความสุข) ดิณณาไตรภพ (ผู้ข้ามพ้นความทุกข์สามโลก)

จากผลการศึกษาความหมายที่ใช้ในการตั้งชื่อสกุลไทยมหายศของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ความหมายที่ใช้ในการตั้งชื่อสกุลไทยมหายศของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563

ลำดับ	ลักษณะทางความหมาย	ความถี่	ร้อยละ
1.	ความดีงามรุ่งเรือง	747	30.27
2.	คุณสมบัติของมนุษย์	457	18.52
3.	บุคคลและวงศ์ตระกูล	412	16.71
4.	เกียรติยศ อำนาจ	228	9.25
5.	ทรัพย์สิน เงินทอง	222	8.99
6.	ความสุขและความรัก	153	6.21
7.	อวัยวะและกิริยาอาการของมนุษย์	84	3.41
8.	ความเชื่อและศาสนา	78	3.16
9.	ธรรมชาติและสภาพแวดล้อม	72	2.91
10.	ลำดับและจำนวน	14	0.57
	รวม	2,467	100

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าการตั้งชื่อสกุลไทยมหายศของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 พบความหมายเกี่ยวกับความดีงามรุ่งเรืองพบมากที่สุด รองลงมาคือ ความหมายเกี่ยวกับคุณสมบัติ ความหมายเกี่ยวกับมนุษย์และวงศ์ตระกูล ความหมายเกี่ยวกับเกียรติยศ อำนาจ ความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สิน เงินทอง ความหมายเกี่ยวกับความสุขและความรัก ความหมายเกี่ยวกับอวัยวะและกิริยาอาการของมนุษย์ ความหมายเกี่ยวกับความเชื่อและศาสนา ความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ความหมายเกี่ยวกับลำดับและจำนวน ตามลำดับ

2. ค่านิยมที่สะท้อนจากชื่อสกุลไทยมหายศของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563

จากการศึกษาค่านิยมที่สะท้อนจากความหมายของชื่อสกุลไทยมหายศของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 พบว่า ชื่อสกุลไทยมหายศของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 สะท้อนค่านิยมของคนไทย 4 ลักษณะ ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งที่ปรารถนาในชีวิต ค่านิยมเกี่ยวกับมนุษย์และคุณสมบัติ ค่านิยมเกี่ยวกับความเชื่อ และค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ดังต่อไปนี้

2.1 ค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งที่พึงปรารถนาในชีวิต

ผลการศึกษาพบว่า ความหมายของชื่อสกุลไทยมหายศของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 สะท้อนให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งที่พึงปรารถนาในชีวิตของมนุษย์ โดยสะท้อนให้เห็นจากกลุ่มความหมายของชื่อสกุลที่เกี่ยวกับความหมายเกี่ยวกับความดีงามรุ่งเรือง ความหมายเกี่ยวกับเกียรติยศ อำนาจ ความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สิน เงินทอง และความหมายเกี่ยวกับความสุขและความรัก

จากการศึกษาชื่อสกุลไทยมหายศของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 พบหน่วยศัพท์ที่สะท้อนค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งที่ปรารถนามากที่สุด จำนวน 1,350 แห่ง (ร้อยละ 54.72) เช่น มงคล สิริ ศรี ขวัญ ภัทร จรัส จำรูญ เจริญ โชติ ชูติ ภัทร สุภา กิตติ กิรติ โฆสิต เกียรติ ยศ วสา เกริก ธน ทรัพย์ หิรัญ ธนชัย กนก เกษม เขม สุข นันท กานต์ ปิยะ ตัวอย่างชื่อสกุล เจริญนพคุณเดช (ผู้มีคุณเจริญ มีอำนาจบริสุทธิ์) คงทวีเกียรติ (ผู้รักษาเกียรติที่ดีอันเป็นมงคล) ธนชัยภโรทัย (รุ่งเรืองทรัพย์สมบัติ) เขมชาติกุลชา (ตระกูลมั่งมีความสุขสบายใจ)

การเลือกใช้หน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับความดีงามรุ่งเรือง เกียรติยศ อำนาจ ทรัพย์สิน เงินทอง สุขและความรักมาในการตั้งชื่อสกุลไทยมหายศของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 สะท้อนให้เห็นว่าผู้คิดนามสกุลเข้าใจค่านิยมและความปรารถนาของคนในสังคมไทยส่วนใหญ่ที่ต้องการมีความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการค้าขายหรือความสำเร็จในหน้าที่การงานที่จะนำมาซึ่งทรัพย์สิน เงินทอง ความมั่งคั่ง ร่ำรวย อีกทั้งยังปรารถนาที่จะมีความสุขกายสบายใจ และเกียรติยศชื่อเสียง อำนาจวาสนา เป็นที่ยอมรับนับหน้าถือตาจากผู้อื่น ว่าเป็นสิ่งที่ผู้คนปรารถนาต้องการในชีวิต เพราะเป็นสิ่งที่แสดงถึงฐานะของตน และวงศ์ตระกูล ซึ่งความหมายของชื่อสกุลจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความน่าเกรงขาม และการมีเกียรติยศชื่อเสียงในสังคม การมีชื่อสกุลที่มีเกียรติยศชื่อเสียงนั้นย่อมจะเป็นที่ชื่นชอบ น่าเกรงขามของคนทั่วไป ทำให้ผู้คนต่างปรารถนาที่จะมีเกียรติยศและอำนาจเป็นของตนและวงศ์ตระกูล

2.2 ค่านิยมเกี่ยวกับมนุษย์และคุณสมบัติ

ผลการศึกษาพบว่า ความหมายของชื่อสกุลไทยมหายศของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 สะท้อนให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับมนุษย์และคุณสมบัติ โดยสะท้อนให้เห็นจากกลุ่มความหมายของชื่อสกุลที่เกี่ยวกับความหมายเกี่ยวกับบุคคลและวงศ์ตระกูล ความหมายเกี่ยวกับคุณสมบัติของมนุษย์ และความหมายเกี่ยวกับอวัยวะและกิริยาอาการของมนุษย์

จากการศึกษาพบหน่วยศัพท์ที่มีความหมายสะท้อนค่านิยมเกี่ยวกับมนุษย์และคุณสมบัติ จำนวน 953 แห่ง (ร้อยละ 38.64) เช่น พันธุ์ กุล สกุล วงศ์ พงศ์ พงศา ยางกูร กันยา กัลยา ตันย บุตร นุช เนตร กมล มน ฤทัย ฉวี โฉจน์ พิริย พิริยะ วิริยะ พริ้ม ปัญญา โกศล ชัยญา เขาวิน ญา ญัฐ ญัฐ ธี ธีร ธีร

เอียร ปราชญ์ ปัญญา พิชชา ชาญ ชว นพ ทัด เทิด นิชา พิมล ปริสุทธิ์ วิมล ศุทธิ สุทธิ ภัคดี ภัคดี ตันติ ชันติ กษมา พีร ตัวอย่างชื่อสกุล กัญญาสุประวิณ (หญิงสาวฉลาดอย่างยิ่ง) พันธุ์นิชาภา (ตระกูลผู้บริสุทธิ์และ
รุ่งเรือง) ชนนชตบุตร (บุตรที่เกิดมาเพื่อมารดา) ชัยวิริยะจิตต์ (มีชัยชนะและมีความเพียรพยายามดีเลิศ)
เทิดนิชาภัทร (บริสุทธิ์และตั้งมานาเชิดชู) ขันติบริสุทธิ์ (ผู้มีความบริสุทธิ์ เข้มแข็ง อดทน)

จากการเลือกหน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับมนุษย์และคุณสมบัติของมนุษย์มาใช้ในการตั้งชื่อสกุลไทยมหายศของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมของคนไทยที่จะให้ความสำคัญวงศ์ตระกูลและบุคคลในวงศ์ตระกูลของตน ตลอดจนคุณสมบัติของมนุษย์ด้านความขยันหมั่นเพียรความตั้งใจเป็นค่านิยมข้อหนึ่งในหลักอิทธิบาท 4 คือ ความวิริยะ ซึ่งคนไทยถือว่าความขยัน มานะอดทน และความตั้งใจประกอบกิจการงานนั้นเป็นบ่อเกิดของความสำเร็จ และในส่วนของความบริสุทธิ์ หมายรวมถึงความสะอาดทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งความสะอาดทางด้านจิตใจนั้นเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของศาสนาพุทธที่มุ่งเน้นให้ผู้คนยกระดับจิตใจของตนให้สูงขึ้น ทำให้จิตใจเราบริสุทธิ์โดยปราศจากกิเลสทั้งปวง ตัวอย่างชื่อสกุล กุศลตันยศ (ตระกูลอันมีเกียรติยศที่ดั่งงามและประเสริฐ) โกลัญญาวงศ์ (อันผู้มีเชื้อสายดั่งงามและมีสิริมงคล) ชัยวิริยะจิตต์ (มีชัยชนะและมีความเพียรพยายามดีเลิศ) ขันติบริสุทธิ์ (ผู้มีความบริสุทธิ์ เข้มแข็ง อดทน) เป็นต้น

2.3 ค่านิยมเกี่ยวกับความเชื่อ

ผลการศึกษาพบว่า ความหมายของชื่อสกุลไทยมหายศของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 สะท้อนให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับความเชื่อ โดยสะท้อนให้เห็นจากกลุ่มความหมายของชื่อสกุลที่เกี่ยวกับความเชื่อและศาสนา ไม่ว่าจะเป็นความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้า เทวดา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และสวรรค์, ความเชื่อในพระพุทธศาสนา บุญ กรรม โชคลาง ความหมายเกี่ยวกับลำดับและจำนวน ตัวเลข

จากการศึกษาพบหน่วยศัพท์ที่มีความหมายสะท้อนค่านิยมเกี่ยวกับความเชื่อ จำนวน 92 แห่ง (ร้อยละ 3.73) ยกตัวอย่าง เช่น ดุสิต ดุสิตา ทิพย์ สรวง สวรรค์ ศีร์วัน กลิณ กุศล ชันซ์ ธรรม คุณ บุญ บุญญา บุญญา บุญญา บุญย์ บุญย ศีล โชค ไตร จตุ จตุร นพ นว เอก ทศ ตัวอย่างชื่อสกุล เช่น ทัตสรวงธิรมณ (สวรรค์ประทานมาให้มีจุดมั่นคง), ศิรวันสุภัสสร (รุ่งเรืองดั่งงามยิ่งดั่งพระอินทร์) คุณภัทรบุญญา (เกิดมาด้วยบุญกุศลเจริญไปด้วยความดี) ธวัชบุญญาคม (อานุภาพแห่งบุญที่รุ่งโรจน์) โชคพุดฉาว (ผู้มีโชคอันมั่นคง) ณัฐทศพัฒน์ (ตระกูลนักปราชญ์ผู้มีความเจริญสืบประการ) ดำเกิงไตรศรี (ผู้มีความรุ่งเรืองและความเจริญดั่งสามประการ)

จากการเลือกหน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับความเชื่อและศาสนามาใช้ในการตั้งชื่อสกุลไทยมหายศของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมเกี่ยวกับความเชื่อของคนในสังคมไทย คือ คนไทยมีความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อเกี่ยวกับบุญกุศล เนื่องจากคนไทยให้ความสำคัญและศรัทธาในพระพุทธศาสนา การทำบุญจึงเป็นสิ่งที่มิขาดหายอย่างยิ่งต่อคนไทย เพราะคนไทยมีความเชื่อว่าหากเราทำบุญจะช่วยชีวิตอยู่ร่มเย็นเป็นสุข อีกทั้งยังเชื่อว่าผลบุญยังส่งผลให้เมื่อเสียชีวิตไปแล้วจะได้ขึ้นไปอยู่บนสรวงสวรรค์ เพราะฉะนั้นการนำมรดกนามสกุลย่อมส่งผลให้เป็นมงคลนาม ซึ่งอาจสร้างความมั่นใจหรือความเชื่อมั่นในชีวิตให้อยู่เย็นเป็นสุขได้ นอกจากนี้คนไทยยังมีความเชื่อในเรื่องของตัวเลขมงคล ซึ่งความหมายของตัวเลขจากนามสกุลไทยมหายศสะท้อนให้เห็นด้านความเป็นสิริมงคล ความดั่งงาม เช่น เลข 3 เลข 4 เลข 10 แทนด้วยหน่วยศัพท์ “ไตร” “จตุร” “ทศ” เป็นต้น

2.4 ค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษาพบว่า ความหมายของชื่อสกุลไทยมหายศของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 สะท้อนให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยสะท้อนให้เห็นจากกลุ่มความหมายของชื่อสกุลที่เกี่ยวกับ

ธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นความหมายเกี่ยวกับธาตุทั้ง 4 ดวงดาว ท้องฟ้า เมฆ พืช ป่าไม้ สัตว์ สถานที่ ชื่อสถานที่ วันเวลา

จากการศึกษาพบหน่วยศัพท์ที่มีความหมายสะท้อนค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จำนวน 72 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 2.91 เช่น ภูมิ นภา นิสากร จันท จันทร สมุทร ชล ขติรา รำไพ ทิวา นภัส กมล ปทุม บุปผา ตัวอย่างชื่อสกุล ขทิราภัทรภา (พระจันทร์คือรัศมีแห่งความงาม) งามนภัส (ท้องฟ้าทั้งดงาม) บุปผาลาวณีย์ (ดอกไม้ชนิดหนึ่งที่มีความงามเป็นเลิศ) จิตชลาวัลย์ (ผู้มีจิตใจงามดั่งสายน้ำ)

จากการเลือกหน่วยศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาใช้ในการตั้งชื่อสกุลไทยมหายศของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของคนในสังคมไทย คือ การที่ธรรมชาติ มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนไทย คนไทยมีความผูกพันใกล้ชิดกับธรรมชาติและธรรมชาติก็มีอิทธิพลต่อความคิดและอาจมีความเชื่อมโยงกับความเชื่อทางศาสนาและสิริมงคลของคนไทย ด้วย เช่นคนไทยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนาและเป็นชาติที่นิยมนำดอกบัวมากราบไหว้บูชาพระ การตั้งชื่อสกุลที่มีความหมายเกี่ยวกับดอกบัวจึงเป็นมงคลนาม และเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมไทย หรือพระอาทิตย์ พระจันทร์เป็นสัญลักษณ์ แสงสว่าง ความอุดมสมบูรณ์และเป็นสิริมงคล การตั้งชื่อสกุลที่มีความหมายเกี่ยวกับพระอาทิตย์หรือพระจันทร์จึงถือเป็นมงคลนามในสังคมไทย

จากผลการศึกษาค่านิยมที่สะท้อนจากชื่อสกุลไทยมหายศของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ค่านิยมที่สะท้อนจากชื่อสกุลไทยมหายศของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563

ลำดับ	ค่านิยม	ความถี่	ร้อยละ
1.	สิ่งที่ปรารถนาในชีวิต	1,350	54.72
	- ความดีงามรุ่งเรือง	747	30.27
	- เกียรติยศ อำนาจ	228	9.25
	- ทรัพย์สิน เงินทอง	222	8.99
	- ความสุขและความรัก	153	6.21
2.	มนุษย์และคุณสมบัติ	953	38.64
	- บุคคลและวงศ์ตระกูล	412	16.71
	- อวัยวะและกิริยาอาการของมนุษย์	84	3.41
	- คุณสมบัติ	457	18.52
3.	ความเชื่อ	92	3.73
	- ความเชื่อและศาสนา	78	3.16
	- ลำดับและจำนวน	14	0.57
4.	สิ่งแวดล้อม	72	2.91
	- ธรรมชาติและสภาพแวดล้อม	72	2.91
รวม		2,467	100

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่าชื่อสกุลไทยมหายศของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 พบคำนิยมเกี่ยวกับสิ่งที่พึงปรารถนาในชีวิตพบมากที่สุด รองลงมาคือ คำนิยมเกี่ยวกับมนุษย์และคุณสมบัติ คำนิยมเกี่ยวกับความเชื่อ และคำนิยมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาความหมายและคำนิยมในการตั้งชื่อสกุลไทยมหายศของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 จำนวน 1,010 นามสกุล ผลการศึกษาความหมายของชื่อสกุลพบว่ามีความหมายทั้งสิ้น 10 กลุ่มความหมายเรียงลำดับตามจำนวนนามสกุลที่อยู่ในหน่วยความหมายจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความหมายเกี่ยวกับความดีงามรุ่งเรือง ความหมายเกี่ยวกับคุณสมบัติ ความหมายเกี่ยวกับมนุษย์และวงศ์ตระกูล ความหมายเกี่ยวกับเกียรติยศ อำนาจ ความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สิน เงินทอง ความหมายเกี่ยวกับความสุขและความรัก ความหมายเกี่ยวกับอวัยวะและกริยาอาการของมนุษย์ ความหมายเกี่ยวกับความเชื่อและศาสนา ความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ความหมายเกี่ยวกับลำดับและจำนวนตามลำดับ ด้านคำนิยมที่ พบ 4 ลักษณะ ได้แก่ คำนิยมเกี่ยวกับสิ่งที่พึงปรารถนาในชีวิตพบมากที่สุด รองลงมาคือ คำนิยมเกี่ยวกับมนุษย์และคุณสมบัติ คำนิยมเกี่ยวกับความเชื่อ และคำนิยมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

อภิปรายผล

จากการศึกษาความหมายและคำนิยมในการตั้งชื่อสกุลไทยมหายศของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านความหมาย การศึกษาความหมายของชื่อสกุลไทยมหายศของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 ผู้ศึกษาพบความหมายเกี่ยวกับความดีงามรุ่งเรืองมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ชาตบุษย์ นิละธิตานนท์ (2549) ที่ศึกษาเรื่อง “ลักษณะภาษาในชื่อสกุลประทานโดยสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก” ที่พบความหมายเกี่ยวกับความเจริญรุ่งเรืองมากที่สุดเช่นเดียวกัน ซึ่งแตกต่างจาก จากธนพล เอกพจน์ (2563) ที่ศึกษาเรื่อง “คำนิยมที่สะท้อนจากชื่อสกุลคนไทยอีสานในตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม : การวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์” ที่พบความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินสิ่งมีค่ามากที่สุดในขณะที่การศึกษาในครั้งนี้พบกลุ่มความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินเงินทองเป็นอันดับที่ 5 และแตกต่างจาก นารี กรุมนรัมย์ (2557) ที่ศึกษาเรื่อง นามสกุลของกลุ่มชาติพันธุ์กวยในจังหวัดสุรินทร์ โดยการวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ ที่พบความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากที่สุด ในขณะการศึกษาครั้งนี้พบความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอันดับที่ 9 และไม่พบความหมายเกี่ยวกับสี

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการตั้งชื่อสกุลที่มีมาแตกต่างกันกล่าวคือ นามสกุลของคนไทยอีสานและนามสกุลของกลุ่มชาติพันธุ์กวย เป็นนามสกุลที่บรรพบุรุษต้นตระกูลเป็นผู้ก่อตั้งและใช้สืบต่อกันมาจนปัจจุบัน โดยอาจมีที่มาจากวิถีชีวิตสังคมและวัฒนธรรมของตน บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันย่อมส่งผลต่อความคิดของคนในสังคมด้วย เช่น อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคอีสานของประเทศไทย ภูมิประเทศมีความแห้งแล้ง ดินเค็ม ประชาชนส่วนใหญ่อาจประสบกับความลำบากจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมผู้คนจึงมีความปรารถนาในความสุขสบาย ซึ่งสิ่งที่จะนำมาซึ่งความสุขสบายได้ก็คือการมีทรัพย์สินเงินทอง ส่วนกลุ่มชาติพันธุ์กวยในจังหวัดสุรินทร์นั้นก็มีความผูกพันกับธรรมชาติที่ทั้งการทำเกษตรกรรมและพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ จึงตั้งนามสกุลที่มีความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นจำนวนมาก

ในขณะที่ชื่อสกุลไทยมหายศของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 และชื่อสกุลประทานโดยสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก เป็นชื่อสกุลที่หน่วยงานราชการซึ่งก็คือกรมการปกครอง

กระทรวงมหาดไทยขอให้บุคคลสำคัญที่มีความรู้เรื่องภาษาและเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของประชาชนเป็นผู้ตั้งขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ที่มีประสงค์จะเปลี่ยนนามสกุลได้เลือกนามสกุลที่มีความหมายตามที่ตนต้องการ การที่ชื่อสกุลไทย มหายศของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 และชื่อสกุลประทานโดยสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก มีความหมายเกี่ยวกับความเจริญรุ่งเรืองมากที่สุดนั้น สะท้อนให้เห็นว่าผู้ตั้งนามสกุลนั้นเข้าใจในธรรมชาติและความต้องการของมนุษย์ทั่ว ๆ ไป ที่ต้องการความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต การที่ชีวิตมีความรุ่งเรืองย่อมนำมาซึ่งสิ่งที่พึงปรารถนาในด้านอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็น ทรัพย์สินเงินทอง อำนาจ เกียรติยศ ชื่อเสียง รวมไปถึงความสุขด้วย

2. ด้านค่านิยม การศึกษาค่านิยมที่สะท้อนจากชื่อสกุลมหายศของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 ผู้ศึกษาพบค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งที่ปรารถนาในชีวิตมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนฤมล รัตนอ่อน (2554) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “ความหมาย ความเชื่อ และค่านิยมที่สะท้อนจากการตั้งชื่อนักเรียน ตำบลท่าช้าง คล้อง จังหวัดเลย” วนิตา เจริญสุข (2532) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “นามสกุลของคนไทยเชื้อสายจีน: การวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์” และปานทิพย์ มหาไตรภพ (2545) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “นามสกุลพระราชทานในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว : การวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์” ที่พบค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งที่ปรารถนาในชีวิตของมนุษย์มากที่สุดเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโลกทัศน์ของคนไทยทุกกลุ่มไม่ว่าจะมาจากสังคมวัฒนธรรมที่ต่างกันเพียงใดย่อมมีจุดร่วมในเรื่องความปรารถนาให้มีแต่สิ่งดีงามเกิดขึ้นในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นความสุข ความเจริญ ความมั่งคั่ง เกียรติยศ ชื่อเสียงในหน้าที่การงานที่ไม่แตกต่างกัน

การศึกษาคำความหมายและค่านิยมในการตั้งชื่อสกุลไทยมหายศของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 ในครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยคือคนไทยมีค่านิยมในการเปลี่ยนนามสกุลมากขึ้น สังเกตได้จากการที่กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จัดให้นามสกุลมหายศเพื่ออำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชนที่ต้องการเปลี่ยนนามสกุลให้มีความหมายเป็นสิริมงคลมากขึ้น ซึ่งแต่เดิมนั้นการจะเปลี่ยนนามสกุลมักเป็นการเปลี่ยนจาก แซ่ ของคนไทยเชื้อสายจีนมาเป็นนามสกุลแบบไทย การเปลี่ยนไปใช้นามสกุลของสามีหลังจากแต่งงานแล้ว หรือการได้รับพระราชทานชื่อสกุลจากพระมหากษัตริย์เมื่อบุคคลในวงศ์ตระกูลได้สร้างคุณงามความดี

ข้อสังเกตบางประการคือ การตั้งชื่อสกุลของคนไทยในปัจจุบันที่เน้นความหมายเกี่ยวกับความเป็นสิริมงคลเป็นส่วนใหญ่ นั้น จะแตกต่างจากแนวคิดการตั้งชื่อสกุลตามพระราชบัญญัติการขานนามสกุล พ.ศ. 2456 ที่มักจะตั้งชื่อสกุลให้มีความหมายเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับภูมิหลังของผู้ใช้นามสกุลด้วย ดังงานวิจัยของปานทิพย์ มหาไตรภพ (2545) เรื่อง นามสกุลพระราชทานในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว : การวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ ที่พบว่า การตั้งนามสกุลพระราชทานนั้นจะพิจารณานามสกุลเดิม ชื่อเดิม หรือตั้งตามภูมิหลัง อาชีพ ลักษณะทางสังคมของผู้ขอพระราชทานประกอบด้วย ซึ่งนามสกุลพระราชทานจะสะท้อนให้เห็นร่องรอยที่มาที่ไปของบุคคลได้ ในขณะที่ชื่อสกุลไทยมหายศของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 ไม่ปรากฏลักษณะดังกล่าวแต่อย่างใด นั่นอาจแสดงให้เห็นว่าคนไทยในสังคมปัจจุบันให้ความสำคัญกับเรื่องสิริมงคลมากกว่าความภูมิหลังของตน จึงนิยมตั้งหรือเปลี่ยนชื่อสกุลใหม่ให้มีความหมายเป็นสิริมงคลมากขึ้น ทำให้ชื่อสกุลที่ยังคงมีความหมายเกี่ยวกับภูมิหลังของบุคคลนั้นมีจำนวนน้อยลง ดังงานวิจัยของพรทิพย์ ครามจันทิก (2562) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ของนามสกุลกับชื่อท้องถิ่นในภาคกลาง พบว่านามสกุลของคนไทยในปัจจุบันที่เหมือนหรือสอดคล้องกับชื่อท้องถิ่นภาคกลางมีเพียง 7 นามสกุลเท่านั้น ได้แก่ นามสกุลอ่างทอง นามสกุลไชโย นามสกุลอุทัย นามสกุลตลิ่งชัน นามสกุลปากน้ำ นามสกุลบางบ่อ และนามสกุลวังน้อย เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ทางภาษาระหว่างชื่อสกุลเดิมกับชื่อสกุลไทยมหามงคลของกรมการปกครอง พ.ศ. 2563 ในด้านจำนวนพยางค์ ภาษาที่ใช้ ความหมายและค่านิยม
2. ควรมีการศึกษาชื่อสกุลไทยมหามงคลของกรมการปกครองในปีอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบลักษณะ ภาษา ความหมายและค่านิยมในการตั้งชื่อสกุล

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (2547). *การให้บริการจองชื่อสกุล ในงานกาชาด ระหว่างวันที่ 28 มีนาคม – 6 เมษายน 2547 ณ ศูนย์กรมการปกครอง*. สืบค้นเมื่อ 3 พฤศจิกายน 2564, จาก <http://www.dopa.go.th/news/lnamedoc.htm>
- ชาตบุษย์ นิละรัตตานนท์. (2549). *ลักษณะภาษาในชื่อสกุลประทานโดยสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- ธนพล เอกพจน์. (2563). *ค่านิยมที่สะท้อนจากชื่อสกุลคนไทยอีสานในตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม : การวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์*. *วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย*, 14(2), 16-35.
- นฤมล รัตน์อ่อน. (2554). *ความหมาย ความเชื่อ และค่านิยมที่สะท้อนจากการตั้งชื่อนักเรียน ตำบลท่าช้าง คล้อง จังหวัดเลย*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- นารี กรุ่มรัมย์. (2557). *นามสกุลของกลุ่มชาติพันธุ์กวยในจังหวัดสุรินทร์ : การวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- ปานทิพย์ มหาไตรภพ. (2545). *นามสกุลพระราชทานในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว : การวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- พรทิพย์ ครามจันทิก. (2558). *การศึกษาชื่อสกุลคนไทยที่เหมือนกับชื่อจังหวัด และอำเภอที่มีอยู่ในช่วงปี พ.ศ. 2456-2466 ตามข้อมูลกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย*. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*, 12(1), 78-88.
- . (2562). *การศึกษาความสัมพันธ์ของนามสกุลกับชื่อท้องถิ่นในภาคกลาง*. *วารสารสหศาสตร์ศรีปทุมชลบุรี*, 5(1), 56-66.
- วนิดา เจริญสุข. (2532). *นามสกุลของคนไทยเชื้อสายจีน: การวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- สมชาย สำเนียงงาม. (2546). *ลักษณะภาษาที่แสดงการเปลี่ยนแปลงของความเชื่อเกี่ยวกับสิริมงคลและกาลกิณีในชื่อของคนไทย*. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- อมรตฤณารักษ์ (แจ่ม สุนทรเวช), จมื่น. (2524). *นามสกุลพระราชทานในกรุงสยาม*. ม.ป.ท : ม.ป.พ.